

Psoriasis vulgaris

- Chronické zánětlivé neinfekční kožní onemocnění ,exacerbace hlavně na jaře a na podzim
- Postiženo 1-3% světové populace
(publikovaný rozsah od 0,1% do 6%)
- Stejněměrné postižení mužů a žen
- Postiženy všechny rasové skupiny
bílí > žlutí > černí > indiáni > eskymáci 0

Základní projev psoriázy

- Psoriatické ložisko – terč - plak(a)

- Konfigurace: anulární, gyrátní,serpiginozní
mapovitá-geografická

Psoriáza....

prevalence/epidemiologie

- ~2%–3% prevalence v rozvinutých zemích
  - ~80%–90% ložisková psoriáza
  - onemocnění častější u kavkazské rasy
  - 5 miliónů (odhad) v Evropě
  - 5 miliónů (odhad) v USA
  - 2.5 miliónů (odhad) v Japonsku

Christophers E. *Clin Exp Dermatol*. 2001; 26: 314-20.

Javitz HS, et al. *J Am Acad Dermatol*. 2002; 46(6): 850-60.

Piercy J, et al. *J Eur Acad Dermatol Venereol*. 2002;16(S1):1-358.

Raychaudhuri SP, et al.. *J Eur Acad Dermatol Venereol*. 2001;15:16-7.

Nárůst incidence psoriázy

- následkem působení vlivů zevního prostředí
- nástup prvních projevů do raného pubertálního věku
- posun na stranu žen
- děvčata onemocní v průměru o 2 roky dříve než chlapci

Asociace

- Psoriáza je častější u některých onemocnění autoimunitních
M.Crohn, vitiligo, lupus
erythematodes, sclerosis multiplex

- a metabolických:
diabetes, dna , hyperlipoproteinemie,
hepatopatie

Etiopatogeneza

■ Psoriáza vzniká u lidí geneticky predisponovaných (**člověk se rodí s dispozicí ke vzniku lupénky**),

za to jestli se projeví, kdy se projeví a jak se projeví, zodpovídají především vlivy prostředí

Genetika psoriázy

- cca u 1/3 pacientů psoriáza v rodině
- riziko vzniku lupénky :
  - pokud ji má 1 rodič → 10-25%
  - pokud ji mají oba rodiče → 50-75%

Geny vnímavosti („susceptibility“)

- specifické pro psoriázu

Geny závažnosti choroby

- mají pod kontrolou závažnost regulací zánětlivého procesu a imunitní odpovědi

Provokační faktory

- infekce: zejména HCD:angíny,fokusy
- fyzik. a chemické vlivy: trauma,UV,iritace
- neuropsychické vlivy: stres
- Hormonální vlivy: - puberta, menopauza
+ těhotenství
- léky: lithium,betablokátory,antimalarika,
zlato,NSAF,interferon gama
- způsob života: kouření,alkohol,tuky

Psoriáza jako autoimunitní onemocnění

- základní poruchou na buněčné úrovni je nekontrolované dělení (hyperproliferace) kožních buněk (keratinocytů) v bazální vrstvě epidermis ---> nadměrná tvorba šupin
- tato hyperproliferace je způsobena T-lymfocyty ,které pomocí cytokinů tyto buňky kůže ovlivňují
- T-lymfocyty samy jsou aktivovány antigeny,superantigeny, autoantigeny

Typy psoriázy

typ	časný	pozdní
HLA	cW 6,3,7,8	B 27
průběh	akutní	chronický
RA	u 1/2 pozitivní	větš. negativní
prognóza	nepříznivá	poměrně příznivá
lokalizace	generalizovaná	predilekce
začátek	16-20 let	nad 40 let

Klinický obraz psoriázy

- 1) Chronická ložisková (nummulární, plaková) psoriáza

2) akutní výsevová psoriáza

■ punctata

■ gutata

!!! Asi u $\frac{1}{4}$ pacientů přejde
v chronickou psoriázu !!!

■ 3) exsudativní-nestabilní-psoriáza

Zvláštní lokalizace psoriázy

■ Inverzní forma

■ Psoriáza ve vlasech

■ Palmoplantární psoriáza

■ Psoriáza nehtů

Zvláštní varianty psoriázy

■ Erythrodermie

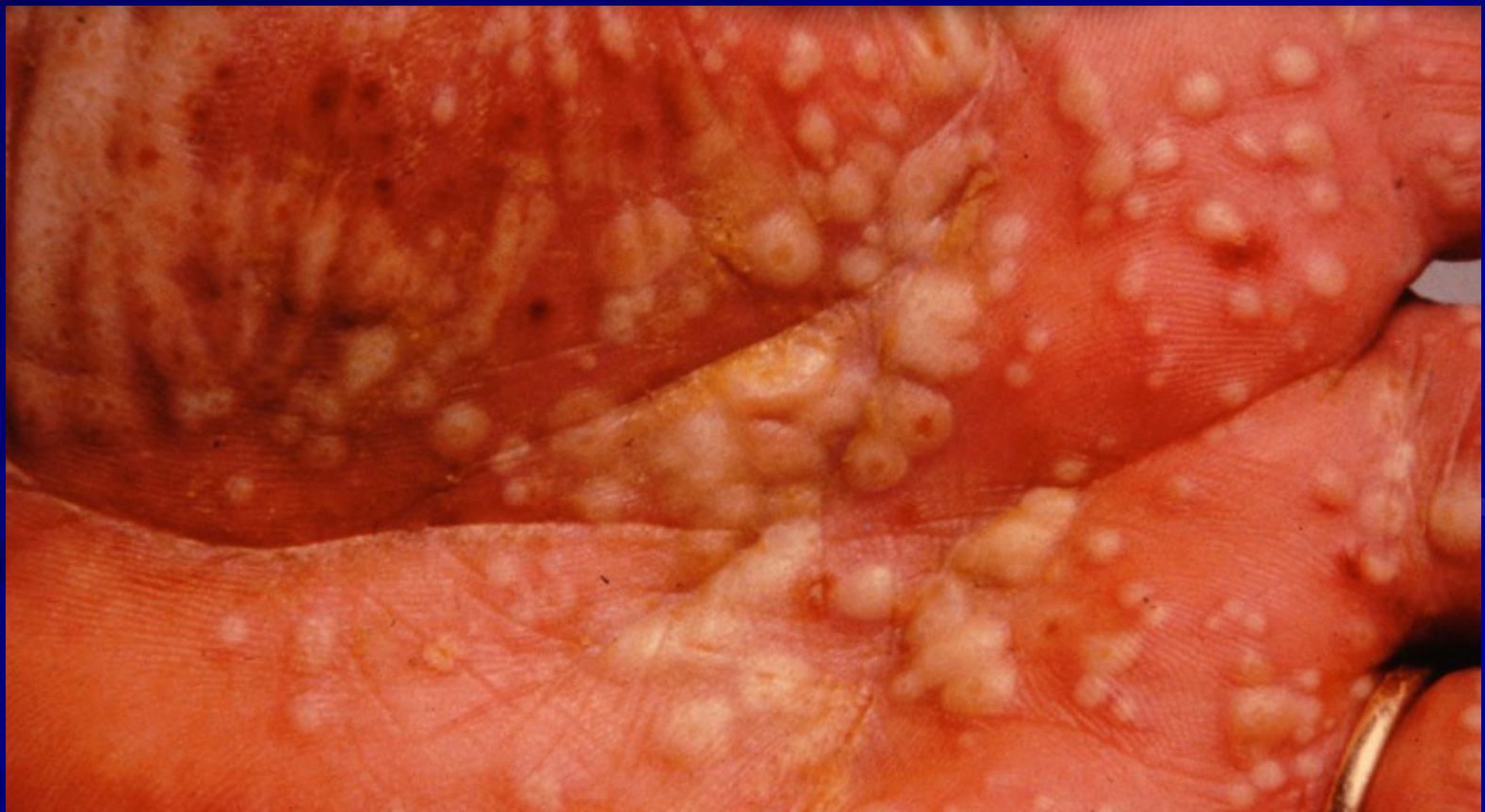
■ Pustulózní psoriáza

a) typ Zumbusch

■ Pustulózní psoriáza

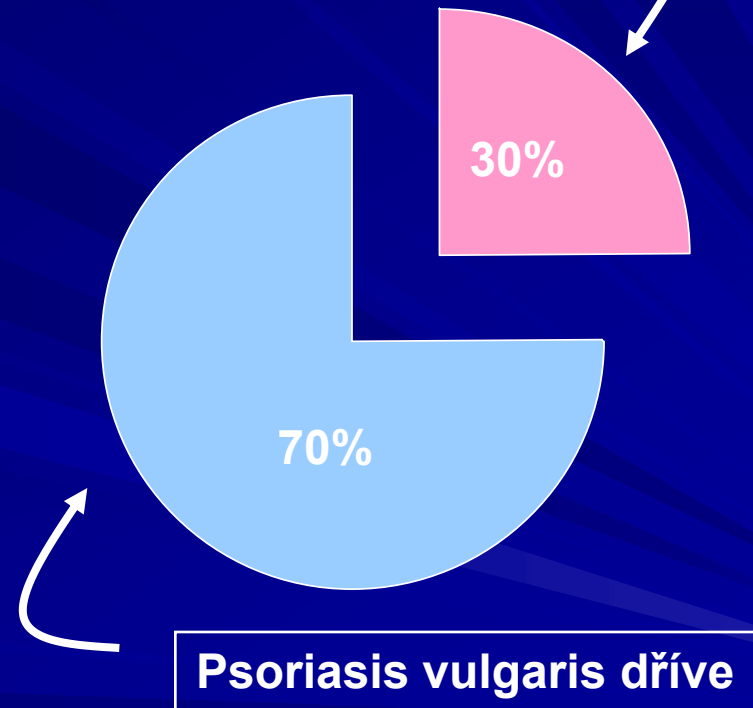
b) typ Barber

Arthropatická psoriáza

Kloubní symptomy dříve
nebo současně s psoriasis vulgaris

- 7-42% pacientů trpí psoriatickou artritidou.
- kožní symptomy se obvykle objevují před vypuknutím kloubních symptomů (v různém časovém intervalu).

National Psoriasis Foundation. <http://www.psoriasis.org/facts/psa/>. Accessed 3/7/05.

Stern RS. *J Rheumatol*. 1985;12:315-20.

Helliwell PS, Wright V. In: Klippel JH, Dieppe PA, *Rheumatology*, 2nd ed. Philadelphia, PA.

Definice závažnosti psoriázy

Závažnost	Hodnota BSA	Hodnota PASI	Požadavky na terapii
Mírná	<10%	<10	Místní léčba dostačující
Středně těžká	>10%	>10	Místní léčba dostačující
Středně těžká až těžká	>10%	10–20	Místní léčba selhává
Těžká	>20%	>20	Nutná celková terapie

Léčba psoriázy

- Psoriáza není vyléčitelná (dispozice trvá), ale léčbou lze dosáhnout zahojení či značného zlepšení na různě dlouhou dobu (měsíce i roky)

- Léčba musí být komplexní:
  - 1) léčba medikamentozní
    - a) místní
    - b) celková
    - c) světloléčba
  - 2) správná životospráva, duševní hygiena
prevence provokačních faktorů

Léčba medikamentózní

A) místní léčba

1) Keratolytika, emoliencia= přípravky zvláčňující kůži a odstraňující šupiny

- - připravované: urea cutilan
- - hotové: Kerasal ung
- - koupele: Balneum Hermal plus

2) kortikosteroidy (KS): intervalově, sestupně

chronická lupénka

středně silné KS v krému, masti

(Kuterid, Beloderm, Dermatop)

event. v kombinaci se salicylovou kyselinou

(Triamcinolon S)

obličej, zapáňkové oblasti

slabé KS v lotiu

Advantan lotio, Locoid lotio

lupénka ve vlasech: hodně šupin : Diprosalic liq

málo šupin : Triamcinolon lotio

3) dehtové přípravky

- **dehet (pix)** - produkt destilace černého uhlí, široké účinky, má svoje nežádoucí účinky, Delatar ung
- **ichtamol** - ammonium bituminosulfát, destilací z bituminozních břidlic, není karcinogenní, Ichtoxyl ung, „bílý ichtamol“
- **cignolin (anthralin)** – syntetický dehtový produkt, minutová terapie
Psordexan crm
nově mikronizovaná bezbarvá forma

4) moderní lokální přípravky

- **deltanoidy** – deriváty vitamínu D
antiproliferační, diferenciační účinky
Daivonex, Curatoderm, Silkis
- **lok. retinoidy**- deriváty kys. vitamínu A
Tazorac 1 % gel- 3- generace , může dráždit

B) celková léčba

1) retinoidy - acitretin (Neotigason)

Účinky: úprava keratinizace, protizánětlivý
imunomodulační

Indikace: těžké formy psoriázy

pustulozní a artropatická psoriáza,

dávka : 0,5 – 1 mg /kg/den

NÚ: suchost sliznic, alopecie, šeroslepost, nárůst

lipidů, teratogenita, vzácně zvýšení

intrakraniálního TK

2) kortikosteroidy – Prednison tbl, Medrol tbl
účinky: protizánětlivé, imunosupresivní,
indikace: ústup od KS, artrop. psoriáza
nežádoucí účinky: diabetes, hypertenze,
obezita, osteoporóza ,
žaludeční vředy,
psychická alterace ...

3) Imunosupresiva

cyklosporin A : imunomodulans, blokuje fce T-ly

d. : 2,5-5 mg / kg / den

NÚ: hypertenze, pošk. ledvin
anemie, riziko vzniku lymfomů
hyperplasie dásní,

metotrexát : antagonist kys. listové,
antiproliferační, protizánětlivé úč.

d: 7,5-15 mg/t

NÚ: hepatotoxicita, leukopenie,
GIT příznaky, stomatitis

4) Ostatní celková léčba

hydroxyurea

azathioprin

cyklofosamid

tacrolimus

mykofenolát mofetil

sulfony

sulfasalazin

C) Fototerapie – světloléčba

A) Přirozené slunce: moře, hory, Mrtvé moře

- koncentrovaná sůl (28%), - 390 m.n.m (hl. UV-A)

B) UVB-širokospektré - dříve s dehty, nyní ještě s cignolinem (minutová th.)

C) SUP 305-325nm nebo aqua SUP (palmoplant.lok.)

D) UVB 311nm –vysoká účinnost, nízký erytém

E) PUVA –psoraleny + UVA

oxsoralen 1,5 h před zářením, brýle

F) s koupelemi: bath PUVA, synchron. balneofototh.

D) Balneoterapie:

- účinek :hygienický čistný,odšupení,hydratace,macerace, lokální specif. účinek, celkový po vstřebání, psychoterapeutický,reflexní uč.,

Vanová koupel, nověji s folií,sprcha

- Čistá voda - zvlhčení,zvýš. citlivosti k UV
- Solné koupele-1-15% soli-keratolytický úč.,
zvýšení citlivosti k UV
- Sírné koupele-snižuje svědění,IL-8,analgeticky na klouby
- Jodové koupele-
- Ichtamolové k.- protisvědivě, protizánětlivě
- Bylinné k.- měsíček, heřmánek, máta,šalvěj
- Olejové k.

■ **Dieta:** ne živočišné
tuky, uzeniny, konzervy, plnotučné
mléčné výrobky, bílé
pečivo, cukrovinky, pepř, paprika,
skořice, alkohol, silná káva

Léčba psoriázy

Vzrůstající závažnost

Místní léčba

Emoliencia
Keratolytika
Kortikosteroidy
Dehet
Anthralin
Deltanoidy
Tazaroten

Fototerapie

Přímé slunce
UVB širokopásmé
UVB úzkopásmé
UVB v kombinaci
PUVA
PUVA v kombinaci

Systemová léčba

Acitretin
Methotrexát
Cyklosporin
Sulfasalazin
Azathioprin
Hydroxyurea
Takrolimus

Možné nežádoucí účinky tradiční systémové léčby

Léčba

možné nežádoucí účinky

UVB¹

- Melanom
- Nemelanomové kožní nádory
- Skin aging

PUVA¹

- Melanom
- Nemelanomové kožní nádory
- Skin aging

Ref 1/493/1/4;2/1;494/1/2

Ref 2/649/2/1;1/2;1/Table 2;2/2,3

Methotrexát²

- Hepatotoxicita
- Útlum kostní dřeně
- Teratogenita
- Plicní toxicita

Možné nežádoucí účinky modernější systémové léčby

Léčba	Možné nežádoucí účinky
Cyclosporin ¹	<ul style="list-style-type: none"> •Nefrotoxicita •Hypertenze •Malignity
Acitretin ¹	<ul style="list-style-type: none"> •Kožní a slizniční příznaky •Teratogenita v kombinaci s alkoholem •Abnormality spektra lipidů
Fumaráty ^{2,3}	<ul style="list-style-type: none"> •Možná iritace kůže •GIT příznaky

Ref 1/652/2/Table 4;653/1/3;2/1;654/2/Table 6;2/2
Ref 2/427/1/1
Ref 3/980/1/1,3

Možné nežádoucí účinky tradiční lokální léčby^{1,2}

přípravek	možné nežádoucí účinky
kortikosteroidy	kožní atrofie telangiectasie suprese funkce nadledvin tachyfylaxe
Cignolin a dehty	iritace kůže fotosenzitivita

Ref 1/488/1/1;2/1,2;489/1/4;489/1/4;493/2/1;494/1/2

Ref 2/283/2/3

References 1. Lebwohl M, Ali S. *J Am Acad Dermatol* 2001;45:487-498. 2. Krueger G et al. *Arch Dermatol* 2001;137:280-284.

Biologická léčba u psoriázy

Typ

Název

■ x aktivaci T lymfocytů

- Fúzní protein (LFA-3/ IgG1)
- Humanizovaná protilátka
(anti CD 11a / LFA 1)

Alefacept

Efalizumab

■ Anti TNF-

- fúzní protein TNFr/IgG1
- solubilní TNF receptor
- humanizovaná protilátka
- chimerická myší/lidská protilátka

Etanercept

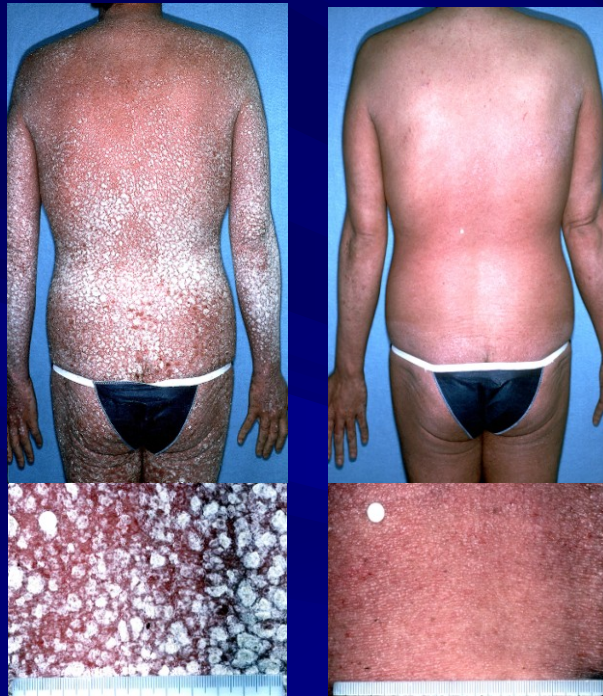
Onercept

Adalimumab

Infliximab

Studie III: klinická odpověď

Patient 602

Patient 608

Day 0
PASI 59.1
PGA ---

91
10
Excellent

Day 0
PASI 16.6
PGA ---

91
1.4
Excellent

Etanercept – léčebný efekt u psoriasis vulgaris

Week 0

Week 12

Week 24

PASI 22.7
BSA 23

6.3 (28%)
18.5

3.8 (17%)
4.5

PSORIÁZA= ZÁVAŽNÝ MEDICÍNSKÝ PROBLÉM

- Psoriáza může mít značný dopad na kvalitu života po stránce běžných denních aktivit, sociálního zařazení i zásadního vlivu na psychologické prožívání vlastní osobnosti.
- Jedná se o onemocnění chronické, kdy je nutná dlouhodobá léčba, stávající systémová léčba může mít při dlouhodobém podávání závažné nežádoucí účinky

PSORIÁZA= ZÁVAŽNÝ MEDICÍNSKÝ PROBLÉM

- U části nemocných se středně těžkou a těžkou psoriázou mohou selhat či být kontraindikovány stávající léčebné modality.
- Část pacientů je nespokojena s dosavadními léčebnými možnostmi a vítá nové léčebné postupy.

POTŘEBA NOVÝCH PŘÍPRAVKŮ

které jsou :

- dostatečně účinné, mohou být podávány dlouhodobě
- bez rizika závažných NÚ
- zasahující na všech třech známých úrovních do patogenezy psoriázy :
  - I. normalizují epidermální proliferaci
  - II. normalizují abnormální keratinizaci
  - III. likvidují zánět

PŘÍNOS BIOLOGICKÉ LÉČBY PRO TERAPII PSORIÁZY

- **biologika – nejsou léčbou kauzální**
- ale zřejmě umožní dlouhodobější a bezpečnější kontrolu středně těžké až těžké psoriázy než dosavadní léčebné prostředky
- v rámci léčby biologiky je nutno vzít v úvahu možné vedlejší účinky podle povahy jednotlivých biologik. Např. zvážit rizika spojená se vzplanutím některých infekcí jako tbc.
- závažná onkologická rizika nebyla v rámci provedených studií dosud prokázána.